

Spis treści

Wprowadzenie. CEL PRACY I HIPOTEZY BADAWCZE	7
R o z d z i a ł 1	
BADANIA LUDNOŚCI W PERSPEKTYWIE CHOROLOGICZNEJ	20
1.1. Globalny wymiar procesów ludnościowych	20
1.2. Uwarunkowania kontynentalne – europejska przestrzeń planistyczna	27
1.3. Nauka o człowieku w przestrzeni	33
1.3.1. Badania ludnościowe w ujęciu przestrzennym	34
1.3.2. Człowiek w naukach nieprzestrzennych	44
1.4. Obszar, zakres i narzędzie badań	55
1.4.1. Pomiar zjawisk ludnościowych w ujęciu przestrzennym	58
1.4.2. Dostępność danych wyznacznikiem zakresu badań	65
R o z d z i a ł 2	
MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE W REGIONIE OPOLSKIM	69
2.1. Perspektywa krajowa. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce	70
2.2. Mniejszości narodowe i etniczne w perspektywie regionalnej	83
2.2.1. Kierunki i zakres regionalnych badań ludnościowych	84
2.2.1.1. Bilans L. Kosińskiego	97
2.2.1.2. Szacunek J. Balaryna	101
2.2.1.3. Ustalenia R. Rauzińskiego	108
2.3. Struktura narodowościowa i etniczna ludności województwa opolskiego	114
2.3.1. Liczba i rozmieszczenie wybranych grup narodowych i etnicznych	116
2.3.2. Mniejszości narodowe i etniczne a język i obywatelstwo	127
2.3.2.1. Mniejszości narodowe i etniczne a język używany w domu	127
2.3.2.2. Mniejszości narodowe i etniczne a obywatelstwo	135
R o z d z i a ł 3	
ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE LUDNOŚCI REGIONU OPOLSKIEGO – POTENCJALNE STYMULANTY I DESTYMULANTY ROZWOJU	138
3.1. Opcje etniczne ludności	139
3.1.1. Ludność niepolska	140
3.1.2. Ludność niemiecka	143
3.1.3. Ludność śląska	147
3.1.4. Ludność rodzima	150
3.2. Przestrzenne zróżnicowanie ludności jako potencjalne uwarunkowanie rozwoju	152
3.2.1. Zróżnicowanie przestrzenne ludności według cech dodatnio skorelowanych z rozmieszczeniem ludności rodzimej	161
3.2.1.1. Migracje	162
3.2.1.2. Wykształcenie zasadnicze zawodowe	174
3.2.1.3. Aktywność zawodowa grupy produkcyjnej	177
3.2.1.4. Nieustalone źródło utrzymania	182
3.2.2. Zróżnicowanie przestrzenne ludności według cech ujemnie skorelowanych z rozmieszczeniem ludności rodzimej	184
3.2.2.1. Stopa bezrobocia ogółem	184

3.2.2.2. Wykształcenie podstawowe nieukończone i brak wykształcenia	188
3.2.2.3. Niepełnosprawność	191
3.2.2.4. Stan cywilny: rozwiedziony, rozwiedziona	195
3.2.2.5. Wykształcenie średnie	198
3.2.3. Zróżnicowanie przestrzenne ludności według cech niewykazujących znaczących korelacji z rozmieszczeniem ludności rodzimej	200
3.2.3.1. Współczynnik płodności (urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat)	200
3.2.3.2. Ekonomiczne grupy wieku	205
3.2.3.3. Wykształcenie wyższe	208
3.2.3.4. Źródła utrzymania	213
3.2.3.5. Bierność zawodowa	220
3.2.3.6. Zaburzenia w rodzinie	221

Rozdział 4

PROGNOZA ZMIAN LICZBY LUDNOŚCI	224
4.1. Prognoza demograficzna	226
4.2. Tablice trwania życia	229
4.3. Prognozy GUS	231
4.3.1. Prognoza GUS z 2000 r.	231
4.3.2. Prognoza GUS z 2004 r.	233
4.3.3. Prognoza GUS z 2008 r.	236
4.4. Prognozy zewnętrzne	241
4.5. Prognoza regionalna	246
4.5.1. Wariant biologiczny	246
4.5.1.1. Uwarunkowania	247
4.5.1.2. Projekcja liczby urodzeń ogółem	258
4.5.1.3. Projekcja szczegółowa	261
4.5.2. Wariant pomigracyjny	266

Rozdział 5

DEMOGRAFICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU REGIONALNEGO W UJĘCIU PRZESTRZENNYM	272
5.1. Ludnościowe obszary problemowe	275
5.1.1. Obszary wyludniające się (według autorskiej prognozy pomigracyjnej do 2020 r.)	277
5.1.2. Starzenie się populacji	279
5.1.3. Obszary zapóźnień edukacyjnych	279
5.1.4. Budownictwo mieszkaniowe	282
5.2. Obszary problemowe i obszary sukcesu	286
Zakończenie. WNIOSKI Z BADAŃ	290
Wnioski w sferze teoretycznej	290
Wnioski w sferze poznawczej	293
Wnioski w sferze aplikacyjnej	299
LITERATURA	301